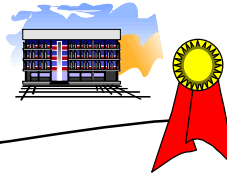

*Механізми
державного
управління*

*Сергій Андреев,
кандидат наук з державного управління,
доцент кафедри державної служби,
адміністрування та управління
ДЗ "Луганський національний університет
імені Тараса Шевченка"*

Проблеми концептуального характеру щодо розбудови єдиної державної системи цивільного захисту України

У статті наведені результати аналізу нормативно-правових актів стратегічного характеру, прийняття яких мало вирішальне значення для розвитку національної системи протидії надзвичайним ситуаціям, розкриті концептуальні суперечності в розвитку єдиної державної системи цивільного захисту України.
Ключові слова: державне управління, цивільна оборона, захист населення й територій від надзвичайних ситуацій, цивільний захист, надзвичайні ситуації техногенного, природного, соціально-політичного та воєнного характеру.

The analysis of normative and legal acts of strategic nature the acceptance of which had a determinant worth in development of national system on resistance of emergency situations is adduced in this article, and conceptual contradictions in development of the united state system of civil protection are pointed here.
Key words: governance, civil defense, people and territory defense from emergency, civil safeguard, technological disaster, natural conditions, social and political conditions, hostilities.

Постановка проблеми. Сучасний глобалізований світ вимагає від кожної держави ефективних дій щодо протидії надзвичайним ситуаціям (НС) техногенного, природного, соціального та воєнного характеру, оскільки такі ситуації все частіше являють собою серйозні виклики та загрози як для населення окремих країн, так і всього людства. Країнами Євросоюзу, НАТО, Російською Федерацією накопичений великий досвід щодо протидії НС техногенного та природного характеру. Зокрема, цими країнами створені спеціальні державні системи, спроможні забезпечити ефективне вирішення відповідних завдань (системи цивільної оборони (ЦО), цивільного захисту (ЦЗ) та їх аналоги).

Останнім часом вищі органи державної влади, зокрема Президент України, Кабінет Міністрів України, Рада національної безпеки і оборони України, у своїх рішеннях акцентують увагу на системних проблемах у діяльності вітчизняної системи ЦЗ [1; 2]. Так, після надзвичайної ситуації у м. Києві наприкінці березня цього року, пов'язаної із сильними сніговими опадами, Президент України справедливо наголосив на необхідності створення нової системи реагування на техногенні катастрофи та природні лиха [3].

Безумовно, існуючий стан справ у державній системі ЦЗ України не може не викликати занепокоєння не лише у фахівців з цих питань, але, насамперед, у населення країни, яке, власне, і є безпосереднім і головним об'єктом цивільного захисту, оскільки згідно зі ст. 3 Конституції України людина, її життя, здоров'я й безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання розвитку державної системи протидії НС в Україні з позицій державно-управлінської науки були предметом дослідження таких науковців: М.Л.Долгого, Л.А.Жуковові, Н.Г.Клименко, С.І.Осипенка, В.О.Тищенко, О.О.Труша, І.М.Шпильового. Також проблеми сучасного стану та перспективи розвитку системи ЦО України розглядались автором у роботі [4]. У межах науки адміністративного права окремі аспекти становлення української системи протидії НС були об'єктом уваги О.І.Дубенко, С.С.Засунька, С.О.Кузніченка, В.П.Петкова, А.С.Філіпенко, Л.В.Шевченко та ін.

Аналіз наукової літератури із зазначеного питання показує, що воно досліджено недостатньо, як і загалом сфера державного управління ЦЗ. Науковці переважно розглядають процес розбудови єдиної державної системи ЦЗ населення й територій (ЄДС ЦЗ) ретроспективно, хронологічно описуючи його, не торкаючись концептуальних проблем. Винятком є лише проблеми одночасного існування в Україні системи ЦО України, єдиної державної системи запобігання й реагування на НС техногенного та природного характеру (ЄДС НС), ЄДС ЦЗ, а також наявності трьох законів України з питань ЦЗ, що мають схожий предмет правового регулювання: "Про цивільну оборону України" від 3 лютого 1993 р. № 2974-ХІІ, "Про захист населення і територій від надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру" від 8 червня 2000 р. № 1809-ІІІ, "Про правові засади цивільного захисту" від 24 червня 2004 р. № 1859-ІV. Майже всі науковці, які досліджують проблематику державного управління у сфері ЦЗ, акцентують увагу на цих проблемах, зокрема, про це йдеться в роботах [5; 6, с. 87-88; 7, с. 169-170; 8, с. 289; 9, с. 47; 10, с. 129].

Більшість наукових праць, присвячених відповідній тематиці, вже застаріли, в них не враховуються численні зміни в законодавстві, а також останні рішення органів державної влади щодо реформування системи Міністерства надзвичайних ситуацій України (далі - МНС України).

Вищенаведене поряд із необхідністю виокремлення системних проблем щодо розбудови ЄДС ЦЗ України зумовлює потребу в написанні цієї наукової статті.

Мета статті - провести аналіз нормативно-правових актів і детермінованих цими актами державно-управлінських рішень, ухвалення яких відіграло ключову роль у розвитку вітчизняної системи протидії НС, і виявити за його результатами концептуальні проблеми щодо розбудови цієї системи.

Виклад основного матеріалу. За більш ніж двадцятирічну історію незалежності України на загальнодержавному рівні було прийнято низку нормативних документів програмного характеру (концепцій, програм, планів тощо), які безпосередньо стосувались стратегічних питань розвитку національної системи протидії НС та були і, значною мірою залишаються концептуально суперечливими, проте незважаючи на це є чинними дотепер.

До основних нормативно-правових актів зазначеної категорії слід віднести: Постанову Верховної Ради України "Про Концепцію Цивільної оборони України" від 28 жовтня 1992 р. № 2746-ХІІ; укази Президента України: "Про Концепцію захисту населення і територій у разі загрози та виникнення надзвичайних ситуацій" від 26 березня 1999 р. № 284/99, "Про Державну програму перетворення військ Цивільної оборони України у Державну службу цивільного захисту" від 25 липня 2002 р. № 664/2002, "Про заходи щодо вдосконалення державного управління у сфері пожежної безпеки, захисту населення і територій від наслідків надзвичайних ситуацій" від 27 січня 2003 р. № 47/2003, "Про Державну програму перетворення військ Цивільної оборони України, органів і підрозділів державної пожежної охорони в Оперативно-рятувальну службу цивільного захисту на період до 2005 року" від 19 грудня 2003 р. № 1467/2003; розпорядження Кабінету Міністрів України: "Про схвалення Концепції Загальнодержавної цільової програми розвитку цивільного захисту на 2009-2013 роки" від 20 серпня 2008 р. № 1156-р, "Про схвалення Концепції проекту Закону України "Про внесення змін до Закону України "Про правові засади цивільного захисту" від 3 вересня 2008 р. № 1175-р, "Про схвалення проекту Кодексу цивільного захисту України" від 12 листопада 2008 р. № 1424-р; Постанову Кабінету Міністрів України "Про затвердження Державної цільової соціальної програми розвитку цивільного захисту на 2009-2013 роки" від 25 лютого 2009 р. № 156.

Однак попри наявність великої кількості законодавчих актів з питань ЦЗ концептуально-програмного характеру, а також законів і підзаконних актів, що визначають організаційні, правові та фінансово-економічні засади функціонування вітчизняної системи протидії НС, формування та реалізації державної політики у сфері ЦЗ, у нашій державі досі не створено дійсно єдиної та дієздатної державної системи запобігання НС та ліквідації їх наслідків.

Навіть центральний орган виконавчої влади, безпосередньо відповідальний за реалізацію державної політики у сфері ЦЗ, яким донедавна було МНС України, а нині є Державна служба України з надзвичайних ситуацій (далі - ДСНС України), не один рік публічно в різних формах (розміщення інформації на офіційному веб-сайті [11], підготовка та оприлюднення матеріалів щорічної національної доповіді про стан техногенної та природної безпеки в Україні [12]) заявляв про існування численних проблем, пов'язаних із функціонуванням української системи протидії НС.

Системний аналіз законодавчих актів дав змогу виявити деякі суперечливі тенденції й концептуальні проблеми в процесі розбудови ЄДС ЦЗ України. Так, протягом 1992-1996 рр. державна система протидії НС незалежної України розвивалася суто в рамках системи ЦО України й асоціювалася із цією системою, ідеологічно-правовою основою якої виступала Концепція цивільної оборони України від 28 жовтня 1992 р. № 2746-ХІІ (далі - Концепція ЦО).

Дослідження змісту та "духу" цього нормативного документа має важливе значення для розуміння, по-перше, того, які цілі, ідеї та наміри мали високопосадовці на зорі незалежності нашої держави, створюючи підґрунтя для розбудови національної системи ЦО та визначаючи напрями її розвитку, а, по-друге, наскільки на практиці вдалося реалізувати ці завдання за роки, що минули.

У преамбулі Концепції ЦО зазначено, що вона ґрунтується на законодавстві України з питань оборони й державної безпеки, положеннях міжнародного гуманітарного права, визначених Женевською конвенцією "Про захист жертв війни", а також офіційних поглядах на проблеми захисту людей, економіки від впливу наслідків НС [13, с. 1437]. Відповідно до соціально-політичних та економічних змін, що відбуваються в державі, ЦО України підлягає реорганізації в напрямі вдосконалення системи управління, реформи сил, розширення переліку вирішуваних завдань та перегляду системи підготовки кадрів.

ЦО України - це система спеціально утворених державою органів управління, сил і засобів для організації та вжиття заходів щодо забезпечення безпеки населення в разі виникнення НС техногенного, екологічного, природного та воєнного характеру [13, с. 1437]. Система ЦО України концептуально створювалася як складова частина загальної оборони України й державної системи запобігання НС та дій у разі їх виникнення, за своєю природою була воєнізованою міжгалузєвою державною системою, яка мала оборонну спрямованість, що одночасно було як перевагою цієї системи, так і її недоліком.

Серед основних недоліків вітчизняної системи ЦО України, на що неодноразово звертали увагу і науковці, і практики, слід указати на її вузь-

копрофільний характер, адже вона була зорієнтованою передусім на ліквідацію наслідків НС воєнного характеру, пов'язаних із застосуванням зброї масового ураження, хоча також декларувалося вжиття заходів щодо запобігання НС техногенного та природного характеру.

Наявність цих недоліків у системі ЦО України пояснюється низкою чинників.

По-перше, протягом майже 40 років свого існування за часів СРСР система ЦО УРСР в період "холодної війни" готувалася до масового ядерного удару, застосування хімічної чи бактеріологічної зброї, що автоматично відсунуло на другий план вжиття запобіжних заходів щодо НС техногенного та природного характеру.

По-друге, в питаннях протидії НС техногенного та техногенно-природного характеру домінувала так звана концепція "нульового ризику", сутність якої полягала в помилковій, але поширеній на той час думці, що ризик виникнення НС техногенного характеру на промислових підприємствах, зокрема атомних електростанціях, дорівнює нулю, адже вони повністю небезпечні. Як у науці, так і на практиці відчувався брак обґрунтованих підходів, прогресивних методик щодо прогнозування НС техногенного характеру, оцінки й аналізу ризиків їх виникнення, впровадження ефективних інженерно-технічних, економічних та інших превентивних механізмів забезпечення техногенної і промислової безпеки.

Слід констатувати, що нестача відповідних методик і механізмів запобігання НС гостро відчувається у функціонуванні ЄДС ЦЗ і на сьогодні.

Надалі, в період з 1996 р. (коли було ліквідовано Штаб ЦО України та створено Міністерство України з питань надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи) по 2004 р. (прийнято Закон України "Про правові засади цивільного захисту" від 24 червня 2004 р. № 1859-IV) спостерігалися деякі концептуальні суперечності та нелогічні дії керівництва країни щодо розвитку вітчизняної державної системи з протидії НС, які полягали ось у чому.

З одного боку, було прийнято два закони України стосовно розвитку організаційно-правових засад суто системи ЦО України, а саме: від 22 грудня 1998 р. № 328-XIV "Про загальну структуру і чисельність військ Цивільної оборони", від 24 березня 1999 р. № 556-XIV "Про війська Цивільної оборони України". До позитивних моментів у розвитку системи ЦО України слід віднести і створення Міністерства України з питань надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи.

З другого боку, прийняття абсолютної більшості законодавчих актів стратегічного характеру щодо розбудови національної системи протидії НС спрямовувалося на девоєнізацію системи ЦО України й поетапну ліквіда-

цію її інституційних елементів, поряд із розширенням функціонального спектра діяльності зазначеної системи на НС техногенного та природного характеру (тобто НС мирного часу) та підвищенням питомої ваги превентивних заходів.

До цієї категорії слід віднести такі законодавчі акти: закони України "Про захист населення і територій від надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру" від 8 червня 2000 р. № 1809-III, "Про правові засади цивільного захисту" від 24 червня 2004 р. № 1859-IV, "Про аварійно-рятувальні служби" від 14 грудня 1999 р. № 1281-XIV, "Про об'єкти підвищеної небезпеки" від 18 січня 2001 р. № 2245-III; укази Президента України "Про Концепцію захисту населення і територій у разі загрози та виникнення надзвичайних ситуацій" від 26 березня 1999 р. № 284/99, "Про Державну програму перетворення військ Цивільної оборони України у Державну службу цивільного захисту" від 25 липня 2002 р. № 664/2002, "Про заходи щодо вдосконалення державного управління у сфері пожежної безпеки, захисту населення і територій від наслідків надзвичайних ситуацій" від 27 січня 2003 р. № 47/2003, "Про Державну програму перетворення військ Цивільної оборони України, органів і підрозділів державної пожежної охорони в Оперативно-рятувальну службу цивільного захисту на період до 2005 року" від 19 грудня 2003 р. № 1467/2003; Постанову Кабінету Міністрів України "Про єдину державну систему запобігання і реагування на надзвичайні ситуації техногенного та природного характеру" від 3 серпня 1998 р. № 1198.

Про зміну в нашій країні офіційних поглядів на роль і завдання системи ЦО показово свідчать нормативні положення, що містяться в Концепції захисту населення й територій від НС: "...Традиційна орієнтація системи цивільної оборони на вирішення завдань воєнного часу, її відомчий характер не давали змогу створити сталу організаційну структуру, органи управління, сили і засоби, які сприяли б ефективному вжиттю заходів щодо захисту населення в сучасних умовах, наземного прикриття основних регіонів країни. Політичні зміни, значна кількість великих катастроф, що сталися останнім часом на території України, серед яких особливе місце займає Чорнобильська, змінили попередню парадигму цивільної оборони на таку, що базується на визнанні пріоритету захисту населення і територій від загроз мирного часу і пошуку нової моделі такого захисту з урахуванням необхідності переходу від галузевого до функціонального принципу реагування на надзвичайні ситуації..." [14, с. 11].

Із цим важко не погодитися, але замість того, щоб спираючись на позитивний зарубіжний досвід, продовжувати проводити послідовну державну політику щодо реформування існуючої системи ЦО України в напрямі вдосконалення системи управління, реформи сил, розширення кола вирішуваних завдань, покращення матеріально-технічної бази (тобто як перед-

бачено прийнятою свого часу і поки що не скасованою Концепцією ЦО), Кабінетом Міністрів України у 1998 р. для вирішення завдань з протидії НС техногенного та природного характеру мирного часу було створено ще одну державну систему - ЄДС НС [15], яка, до того ж у 2000 р. отримала законодавче закріплення [16].

Крім того, згідно з двома указами Президента України: "Про Державну програму перетворення військ Цивільної оборони України у Державну службу цивільного захисту" від 25 липня 2002 р. № 664/2002, "Про Державну програму перетворення військ Цивільної оборони України, органів і підрозділів державної пожежної охорони в Оперативно-рятувальну службу цивільного захисту на період до 2005 року" від 19 грудня 2003 р. № 1467/2003 фактично припинили існування основні сили ЦО України - її війська, які були реорганізовані в органи й підрозділи Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту.

У подальшому, в період з 2004 р. (після прийняття Закону України "Про правові засади цивільного захисту" від 24 червня 2004 р. № 1859-IV) по грудень 2012 р. (коли було створено ДСНС України), ключові рішення у відповідній сфері державної політики ухвалювались з метою формування ЄДС ЦЗ, розбудови її складових елементів на різних адміністративно-територіальних рівнях, удосконалення механізмів реалізації різних функціональних заходів ЦЗ, та подальшої структурно-функціональної і термінологічної заміни ЦО на ЦЗ.

З-поміж законодавчих актів системоутворюючого та концептуального характеру, прийнятих за вказаний період часу, варто в хронологічному порядку відзначити: розпорядження Кабінету Міністрів України "Про схвалення Концепції проекту Закону України "Про внесення змін до Закону України "Про правові засади цивільного захисту" від 3 вересня 2008 р. № 1175-р, "Про схвалення Концепції Загальнодержавної цільової програми розвитку цивільного захисту на 2009-2013 роки" від 20 серпня 2008 р. № 1156-р, "Про схвалення проекту Кодексу цивільного захисту України" від 12 листопада 2008 р. № 1424-р; укази Президента України "Про деякі заходи з оптимізації системи центральних органів виконавчої влади" від 24 грудня 2012 р. № 726/2012, "Питання Державної інспекції техногенної безпеки України" від 6 квітня 2011 р. № 392/2011; Постанову Кабінету Міністрів України "Про визнання такими, що втратили чинність, деяких постанов Кабінету Міністрів України" від 7 листопада 2012 р. № 1028.

Ознайомлення зі змістом перелічених нормативно-правових актів дає підстави для висновку про те, що за цей період порівняно із попереднім (1996-2004 рр.) тенденції державної політики у сфері ЦЗ України, за великим рахунком, не змінилися з тією лише різницею, що на рівні законів в Україні вже не приймалися рішення з питань, що безпосередньо стосувалися системи ЦО України.

З прийняттям 2 жовтня 2012 р. Кодексу ЦЗ України розпочався новітній етап розвитку механізму правового регулювання державно-управлінських відносин у сфері ЦЗ, який триває по цей час.

Очевидно, що однією з важливих особливостей цього етапу стане те, що вся законодавча база у відповідній сфері державного управління розвиватиметься навколо одного кодифікованого законодавчого акта, який упорядкував правовідносини у відповідній галузі. Крім того, на рівні законів та підзаконних нормативно-правових актів мають бути деталізовані численні положення Кодексу ЦЗ України, зокрема щодо механізмів реалізації функціональних заходів ЦЗ, розмежування відповідальності між різними суб'єктами за виконання завдань ЦЗ.

Водночас Кодексом ЦЗ України, який повинен набрати чинності 1 липня 2013 р., передбачається скасування дії всіх законів України, які визначали правову основу функціонування безпосередньо системи ЦО України, що означає ліквідацію де-юре і де-факто цієї системи. Проте впродовж грудня 2012 - січня 2013 р. Президентом України видано укази "Про деякі заходи з оптимізації системи центральних органів виконавчої влади" від 24 грудня 2012 р. № 726/2012, "Деякі питання Державної служби України з надзвичайних ситуацій" від 16 січня 2013 р. № 20/2013, відповідно до яких діяльність ДСНС України координуватиметься Кабінетом Міністрів України через Міністра оборони України.

Ухвалення Президентом України зазначених рішень є ознакою того, що фактично українська державна система протидії НС повертається до оборонної моделі радянських часів, що, ймовірно, означатиме підвищення уваги до реалізації заходів з протидії НС воєнного характеру. Але одночасно із цим відповідні укази деякою мірою не узгоджуються із фактом скасування згідно з Кодексом ЦЗ України всіх основних законів з питань ЦО.

Крім того, абсолютно нелогічним і незрозумілим кроком з точки зору необхідності стратегічного розвитку ЄДС ЦЗ України та вирішення численних існуючих у ній проблем є прийняття Постанови Кабінету Міністрів України "Про визнання такими, що втратили чинність, деяких Постанов Кабінету Міністрів України" від 7 листопада 2012 р. № 1028. Згідно із цією постановою, визнано такою, що втратила чинність, Постанову Кабінету Міністрів України "Про затвердження Державної цільової соціальної програми розвитку цивільного захисту на 2009-2013 роки" від 25 лютого 2009 р. № 156.

Висновки. З урахуванням викладеного є достатні підстави стверджувати про наявність концептуальних суперечностей щодо розбудови вітчизняної системи протидії НС, а також про відсутність наступності державної політики у сфері ЦЗ України.

У зв'язку із цим видаються перспективними наукові дослідження щодо напрямів розвитку ЄДС ЦЗ виходячи з реальних українських передумов,

стану природно-техногенної і воєнної безпеки, ресурсних обмежень, а також корисного зарубіжного досвіду у згаданій сфері державного управління.

Список використаних джерел

1. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 4 верес. 2007 р. "Про стан керівництва у сфері запобігання, реагування та ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій техногенного, природного характеру" : Указ Президента України від 6 верес. 2007 р. № 825/2007 // Офіц. вісн. Президента України. - 2007. - № 25. - Ст. 576.

2. Про затвердження Державної цільової соціальної програми розвитку цивільного захисту на 2009-2013 роки : Постанова Кабінету Міністрів України від 25 лют. 2009 р. № 156 // Офіц. вісн. України. - 2009. - № 16. - Ст. 495.

3. Віктор Янукович наголошує на необхідності створення нової системи реагування на техногенні катастрофи і природні лиха, 29 берез. 2013 р. [Електронний ресурс]. - Режим доступу : <http://www.president.gov.ua/ru/news/27260.html>

4. Андреев С. О. Державна система цивільної оборони України: історія створення, стан і перспективи розвитку [Електронний ресурс] / С. О. Андреев // Державне будівництво : [електрон. вид. Харків. регіон. ін-ту держ. упр. НАДУ. - 2007. - № 2. - Режим доступу : <http://www.kbuapa.kharkov.ua>

5. Долгий М. Л. Обґрунтування системного підходу до управління захистом та безпекою населення у надзвичайних ситуаціях [Електронний ресурс] / М. Л. Долгий, С. І. Осипенко // Державне управління: теорія та практика : електрон. наук. фах. вид. НАДУ. - Режим доступу : <http://www.nbu.gov.ua/e-journals/Dutp/2006-2/>. - Заголовок з екрана.

6. Жукова Л. А. Державне управління у сфері цивільного захисту в Україні: функціонально-структурний аспект : дис. ... канд. наук з держ. упр. : спец. 25.00.02 / Жукова Л. А. - К., 2007. - 212 с.

7. Клименко Н. Г. Особливості державного управління в умовах надзвичайних ситуацій: теоретичний та історичний аспекти : дис. ... канд. наук з держ. упр. : спец. 25.00.01 / Клименко Н. Г. - К., 2008. - 225 с.

8. Кузнiченко С. О. Державне управління у сфері техногенно-природної безпеки / С. О. Кузнiченко // Актуальні проблеми державного управління : зб. наук. пр. - Х. : Вид-во ХарПІ НАДУ "Магістр". - 2002. - № 2 (13). - С. 287-290.

9. Ситник Г. Актуальні напрями підвищення ефективності системи забезпечення національної безпеки України в сучасних умовах державотворення / Г. Ситник // Вісн. НАДУ. - 2009. - № 1. - С. 42-52.

10. Труш О. О. Нормативно-правова база у сфері цивільного захисту України: історія створення, стан і перспективи розвитку / О. О. Труш, В. В. Армандар'ян // Актуальні проблеми державного управління : зб. наук. пр. - Х. : Вид-во ХарПІ НАДУ "Магістр", 2006. - № 3 (30). - С. 125-132.

11. Інформація про стан та проблеми функціонування єдиної державної системи запобігання і реагування на надзвичайні ситуації техногенного та природного характеру [Електронний ресурс]. - Режим доступу : http://www.mns.gov.ua/content/program_KMU_inform.html

12. Національна доповідь про стан техногенної та природної безпеки в Україні у 2011 році [Електронний ресурс]. - Режим доступу : http://www.mns.gov.ua/files/prognoz/report/2011/8_2011.pdf

13. Про Концепцію Цивільної оборони України : Постанова Верховної Ради України від 28 жовт. 1992 р. № 2746-XII // Відом. Верхов. Ради України. - 1992. - № 47. - Ст. 649.

14. Про Концепцію захисту населення і територій у разі загрози та виникнення надзвичайних ситуацій : Указ Президента України від 26 берез. 1999 р. № 284/99 // Офіц. вісн. України. - 1999. - № 13. - Ст. 510.

15. Про єдину державну систему запобігання і реагування на надзвичайні ситуації техногенного та природного характеру : Постанова Кабінету Міністрів України від 3 серп. 1998 р. № 1198 // Офіц. вісн. України. - 1998. - № 31. - Ст. 1175.

16. Про захист населення і територій від надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру : Закон України від 8 черв. 2000 р. № 1809-III // Відом. Верхов. Ради України. - 2000. - № 40. - Ст. 337.

Геннадій Марушевський,
*кандидат філософських наук,
докторант кафедри філософії
і методології державного управління НАДУ*

Досвід інституціалізації державного управління збалансованим розвитком у країнах ЄС

У статті здійснюється аналіз досвіду країн ЄС з інституціалізації державного управління збалансованим розвитком і вносяться пропозиції щодо удосконалення інституційної бази збалансованого розвитку в Україні.

Ключові слова: державне управління, збалансований розвиток, ЄС, національні стратегії збалансованого розвитку, індикатори збалансованого розвитку, участь заінтересованих сторін.

The EU experience in establishment of sustainable development governance institutions is analysed. The proposals for improving the institutional framework of sustainable development in Ukraine are made.

Key words: public administration, governance, sustainable development, EU, national sustainable development strategy, indicators of sustainable development, stakeholder involvement.